30.3.2020

Useimmin kysytyt kysymykset – Valmiuslain säännösten vaikutukset

Käyttöön otetut valmiuslain säännökset rajoittavat kansalaisten perusoikeuksia. Tämä on poikkeusoloissa välttämätöntä. Rajoitukset on otettu käyttöön 20.3.2020.

Säädetyt rajoitukset koskevat sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden toimintaa (valmiuslaki 86 §), sosiaali- ja terveyspalveluita sekä terveydensuojelua (88 §), palvelussuhteen ehdoista poikkeamista (93 §), irtisanomisoikeuden rajoittamista (94 §), työvelvollisia (95 §) sekä opetusta ja koulutusta (109 §). Näiden asetusten on tarkoitus tulla voimaan 18.3.2020.

Lisäksi valmiuslain 87 §:n mukaisesti terveydenhuollossa käytettävien lääkkeiden, tavaroiden ja palvelujen myyntiä voidaan rajoittaa koko valtakunnan alueella. Tämä asetus tuli voimaan välittömästi ja on voimassa niin ikään 13.4.2020 asti. Poikkeukset ovat siis väliaikaisia ja päättyvät nyt säädetyn asetuksen nojalla 13.4.2020.

Mitä asetus tarkoittaa käytännössä?

Käytännössä asetus tarkoittaa esimerkiksi sitä, että työaikalain ylitöitä ja lepoaikoja koskevista säännöksistä voidaan poiketa, jos se on välttämätöntä. Poikkeamisilla ei kuitenkaan saa vaarantaa työturvallisuutta eikä työntekijän terveyttä.

Ketkä työntekijät ovat ns. työvelvoitteisia?

Valmiuslain nojalla jokainen terveydenhuollon alalla toimiva tai siihen koulutuksen saanut Suomessa asuva 18-68 vuotias voidaan määrätä työvelvoitteiseksi. Terveydenhuollon työvelvollisuus koskee lähtökohtaisesti terveydenhuollon ammattihenkilöitä ja riittävän pitkälle opinnoissaan edenneitä lääketieteen, farmasian ja terveydenhuollon opiskelijoita. Työvelvollisten piiriä kartoitettaessa viranomainen käyttää lähtökohtana Valviran ylläpitämään sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin Terhikkiin merkittyjä henkilöitä.

Työmääräyksen antaa työvoimaviranomainen eli työ- ja elinkeinotoimisto, kun työvoimaa tarvitseva terveydenhuollon toimija on ensin hyväksynyt työvelvollisen työhönsä. Työmääräyksen antaminen ei edellytä työvelvollisen suostumusta. Työmääräys voidaan antaa enintään kahdeksi viikoksi, ja se voidaan uusia kerran.

SPALin jäsenistä ao. määräys voinee koskea ensihoidon pätevyyden omaavia jäseniä.

Lisäksi hallitus päätti, että sisäisen turvallisuuden koulutettuja ammattihenkilöitä voidaan velvoittaa tarpeen mukaan töihin. Viimeksi mainittu linjaus ei toistaiseksi koske pelastustoimen koulutuksen saaneita henkilöitä tai alan opiskelijoita.

SPAL
Suomen pelastusalan ammattilaiset SPAL ry
Vernissakatu 6, 01300 Vantaa
toimisto@spal.fi
puh. (09) 867 8880

Liikkumisrajoitukset Uudellemaalle voimaan 28. maaliskuuta 2020

Uudenmaan asukkaiden on pysyttävä maakunnan alueella. Muiden maakuntien asukkaat eivät voi käydä Uudellamaalla. Jokaisella on kuitenkin oikeus palata koti- tai asuinpaikkakunnalleen. Vapaa-ajan matkustus ei ole sallittua.

Tavaraliikenteen kulkua ei uusien rajoitustenkaan aikana estetä. Rajoitukset eivät myöskään koske Uudenmaan sisäistä liikkumista.

Henkilöiden liikkumisrajoituksia ei sovelleta, jos liikkuminen on välttämätöntä

- viranomaistoiminnassa;
- työn, elinkeinon, opiskelun tai yhteiskunnallisen luottamustoimen harjoittamiseksi;
- varusmiespalveluksen tai muun lakisääteisen velvollisuuden täyttämiseksi tai
- lähiomaisen hoivan tarpeen, kuoleman tai kuolemanvaaran vuoksi, lapsen tapaamisoikeuden toteuttamisen taikka muun niihin merkitykseltään rinnastuvan painavan henkilökohtaisen syyn vuoksi.

Uudenmaan rajan ylittämiseen ei tarvita minkään tahon myöntämää lupaa, mutta seuraavilla asiakirjoilla voit nopeuttaa itsesi ja muiden matkantekoa:

- **Työntekijät:** Työn vuoksi liikkuminen osoitetaan työnantajan myöntämällä organisaatiokortilla tai vastaavalla todistuksella. Ellei työnantaja myönnä organisaatiokortteja, työsuhde voidaan osoittaa muulla asiakirjalla tai suullisesti.

- **Eläinlääkärissä kävijät:** Esitä ilmoitus, sähköposti tai muu asiakirja ajanvarauksesta. Samalla tulee esittää tieto siitä, miksi eläimen hätä on kiireellinen.

- **Terveydenhuollon tai sosiaalihuollon toimintayksikössä asioiva:** Esitä kutsu, ilmoitus tai muu asiakirja varatusta ajasta. Omasta terveydentilastaan tai sosiaalihuollon asiakkuudesta ei tarvitse kertoa, ne kuuluvat jokaisen yksityiselämän suojaan.

- **Tavaraliikenne, joka ei kuulu asetuksen alaan**, voi joutua tarkastukseen. Esitä tällöin poliisille liikennelupa, rahtikirja, ammattipätevyyskortti tai muun samanlainen luvanvaraiseen liikenteeseen kuuluva todiste.

- **Taksiliikenne ja luvanvarainen henkilöliikenne:** Esitä esimerkiksi henkilöliikennelupa.

Poliisi päivittää liikkumisrajoituksiin liittyviä kysymyksiä ja vastauksia nettisivuilleen osoitteessa www.poliisi.fi/liikkumisrajoitukset.